

Dimensie Traditie en innovatie

Relatie tussen deze dimensie en CKV

Kunst verhoudt zich altijd tot één of meer tradities (kunstvormen, genres, stromingen, voorgangers). Die verhouding kan allerlei vormen krijgen: herhaling, uitwerking en variatie, omvorming, maar ook verzet en afwijzing. En: In elke tijd kunnen bepaalde tradities gekoesterd worden en/of sneuvelen en plaats maken voor nieuwe gewoonten, afspraken en gebruiken (die wellicht vanzelf ooit weer deel van een traditie kunnen zijn). Is innovatie alleen mogelijk bij gratie van traditie? Wat is traditie (waarde, betekenis, functie)? Is er sprake van innovatie of niet? Kunnen bijvoorbeeld traditie en innovatie binnen beeldende kunst, dans of muziek naast elkaar bestaan?

Een traditie kan iets van een specifieke groep kunstenaars zijn, wanneer zij bewust of onbewust op een bepaalde manier ontwerpen. Denk maar aan hoe de architecten van de Amsterdamse School hebben gebouwd. Wat eerst innovatief was, is nu geworden tot traditie. Daarentegen worden er sinds 1927 bij belangrijke gebeurtenissen binnen het Koningshuis traditionele Oranjevaasjes ontworpen door Royal Leerdam glasfabriek. Inmiddels hebben bekende Nederlandse kunstenaars en ontwerpers hun naam verbonden aan deze vaasjes. Hoe verhoudt deze kunst zich tot de traditie?

Deze dimensie is ook mogelijk te linken aan: *herkenning en vervreemding, mono-, multi- en interdisciplinair.*

Sfeerbericht

Je hoeft geen danskenner te zijn om het verschil te zien tussen klassiek ballet (of academisch ballet) en urban dans. De verschillen zitten onder meer in de bewegingen die worden gemaakt, de kleding die wordt gedragen of de muziek waarop wordt gedanst. Denk alleen al aan tutu's, baggy trousers, gympen of spitzen (pointes). Beide dansvormen kennen een bepaalde traditie in ontwikkeling voor wat betreft choreograferen, danstechniek, uitvoeringslocatie, ideaaltypen of leerscholen.

Binnen het klassiek ballet wordt er gedanst volgens de traditie van de 'Academie Royale de Danse' in 1661 opgericht door Lodewijk de XIV. Zijn bijnaam van de Zonnekoning heeft hij overigens te danken aan de rol die hij had in een van de voor hem gemaakte hofballetten. Wat was de functie, betekenis en waarde van die vorm van dans? Deze danstraditie heeft zich ontwikkeld tot het ballet zoals we dat nu kennen van bijvoorbeeld Het Nationaal Ballet (Amsterdam). Die ontwikkeling was in eerste instantie mogelijk dankzij bijzondere innovaties voor wat betreft choreografie (andere onderwerpen), techniek, belichting en decor (dansers werden letterlijk getild en getoond als feeëriek, zwevende wezens). Ook vernieuwing binnen de danstechniek (ideaal was om door eigen lichaamsbeheersing als het ware boven de grond te kunnen zweven) of andere kostuums (van hoepelrok naar lichte, korte tutu's en de ontwikkeling van spitzen) speelden hierbij een rol.

Ga zelf op pad, ervaar, onderzoek dans en ontdek welke nieuwe dansvormen er in de afgelopen decennia zijn ontstaan! Wat weet je met betrekking tot dans van de hedendaagse jeugdcultuur? Welke innovaties hebben bijvoorbeeld geleid tot urban dans (waaronder streetdance en breakdance)? Wat was hierbij de invloed van de hiphop cultuur (met onder andere rap, scratching/ graffiti)? Is urban dans vandaag de dag nog een innovatie of inmiddels een traditie? Wat zie je verder aan danstradities binnen je eigen omgeving?

Concrete opdrachten

- Vlog als een junior-dansrecensent over een dansvoorstelling of dansgroep die je recent hebt gezien (zoals Scapino of Introdans). Plaats je vlog op de ELO van de school.
- Bekijk een dansvoorstelling (via YouTube) en ontwerp hiervoor een 'nieuw' decor. Welke innovaties zou jij toepassen en waarom? Toon je ontwerp via een (digitaal) moodbord of gebruik Photoshop. Waarom vind je dit passend bij deze dansvorm of voorstelling?
- Een mogelijke onderzoeksvraag (vanuit ScEPTED-factoren):
Techniek: Er zijn technologische innovaties die het mogelijk maken om de plastic soup in de oceanen te verduurzamen. Deze innovatieve techniek levert nieuwe, ecologisch verantwoorde materialen op, ook voor kunstenaars. Wat betekent dit voor het werkproces en het eindproduct van de kunstenaars? Noem daarbij ook voorbeelden van kunstenaars die met nieuwe materialen werken en/of duurzaamheid als thema hebben.

Suggestie vanuit een andere kunstdiscipline

Welke innovatie heeft volgens jou een grote invloed gehad op de ontwikkeling van muziek, fotografie of design en/of van kunstdiscipline x (= eigen keuze leerling)? Ga aan de slag, onderzoek, werk uit en kom daarbij ook met voorbeelden en werken van de desbetreffende kunstenaars en/of uitvoerenden.

Meer inspiratie?

Opsomming mogelijke bronnen (literatuur, websites, films etc.):

- eerder ontwikkeld materiaal voor CKV (eigen materiaal docenten);
- materiaal zoals ontwikkeld door musea, gezelschappen, culturele instellingen.
- Steinz, P. (2014). Made in Europe, De kunst die ons continent bindt. Amsterdam: Nieuw Amsterdam.
 - artikel 102: Het Zwanenmeer;
 - artikel 91: Versailles;
 - artikel 79: Le Sacre du printemps.
- Video's op: <http://danstijd.slo.nl/>
- <http://www.operaballet.nl/nl/ballet/ballet#auditions>
- <https://www.scapinoballet.nl/nl/voor-onderwijs>
- <http://www.introdans.nl/educatie/voortgezet-onderwijs-mbo-hbo>